

פרק מרובה

ג. נפקד שהפקידו בידיו כל החפץ וטعن שנגנבו החפץ ממנו באופן שפטור הוא משלם לפיקדוני השמירה המוטלים עליו, ונשבע על קר, ונמצא החפץ בידיו, הרי זה משלם כפל; ואם היה הפקדון שור או שה, וטعن עליו שנגנבו, ונשבע עליו, ואחר קר טבחו או מכרו, הרי זה משלם ארבעה וחמשה.

ודינים אלו מתבאים במשנתנו, ובסוגיא
שעליה.⁽¹⁾

א. פרק זה עוסק, רובו בכללו, בעניין גניבה, טען טעת גנב, טביחה ומכירה, וכן במסתעף מזה לענין עדים שזמו בשרker לחיבר אדם על גניבה טביחה או מכירה.

ב. גנב משלם תשלומיי כפל, ואם טבח או מכר את השור או את השה שגב, הרי זה משלם חמשה בקר תחת השור, וארבע צאן תחת השה.

הגניבה נשלהמת אלא בשבועה, ובשבעה זו כבר יודעים הבעלים מחסرون הפקדון, אלא דיש אצלם ספק אם הנפקד אומר אמת שהדבר נגנבו ממנו או אומר שקר, ובאופן זה אין זה דרך גניבה, [ראאה שם בסוף הלכה ב, וראה שם מה שהווסף בזה].

ב. ב"אור שמח" [גניבה ד י] כתוב, שהייבו של טען גנב ביסודה הוא אפילו כשלא נשבע, ומה שלא חיבוה התורה אלא בשבועה, הוא משומש שעד שלא נשבע הרי חיב הוא לשלם את ערך הגניבה למפקיד, שאין שומר נפטר עד שלא יישבע, ולכך לא חייבו התורה אלא בשנשבע ונפטר מן הבעלים; ומטעם זה כתוב שם, שבאופן שאין השמירה מחייבתו בשבועה, הרי הוא חייב כפל אף כשהאיו נשבע, [ראאה שם שצדד לומר, שההתוספות נז בנטפקו ביסוד זה, ראה שם; וראה שם עוד, שככל זה הוא דוקא כשהshmira אינה מחייבת בשבועה, אבל אם נפטר משבועה מצד אחר, אין הוא חייב כפל, שלא חייבתו תורה אלא על דרך הרוב והמצור].

1. גדר טען טעת גנב:

א. פרשת גנב משלם תשלומיי כפל, ופרשת טען טעת גנב, שתי פרשיות נפרדות הן בתורה, וכי שיתבאר בסוגיא שלל משנתנו, ויש לשאול: למה צרכיהם אינו גנב כלל הגנבים, שהרי מחזיק הוא את החפץ ברשותו מבלי ידיעת הבעלים, ואם כן הרי זה גנב; ובכללו זה יש לדון, למה דוקא כשטען גנב הרי הוא חייב, ואילו כשטען שנאבד ממנו החפץ אינו חייב כפל, והרי בין קר ובין קר גנב הוא. וב"אבן האזל" פרק ד מגניבה הלכה ב צידר לפרש, שבלי בשבועה אינו נעשה גנב ולא גזלן, כי היה וצורך הוא עדין לישבע, ובית דין יורדים לנכסיו אם לא ישבע, ואפשר שמתוך קר יודה, אם כן עדין לא נשלהמה גזילתו וגניבתו עד שישבע, [ראאה שם בד"ה ונראה דעתו]; ואילו לאחר שנשבע אין להיבבו ממשום גנב, ממשום שאין זה דומה לגניבה, ששבעה שהדבר נחסר מן הבעלים, אין הבעלים יודעים מזה מאומה, אבל בטוען טעת גנב או אבד, היהות ואין